

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain ja korkolain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkamieslakia ja korkolakia.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi valtion virkamieslakiin säännös, jonka perusteella valtion virkasuhteeseen perustuvan saatavan suorituksen viivästyessä sovelletaan korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä.

Virkamieslakiin ehdotettavan muutoksen vuoksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös korkolain soveltamisalaa koskevaa säännöstä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

Rahavelalle maksettavasta korosta säädetään korkolaissa (633/1982). Laissa säädetään velalle ennen sen eräpäivää maksettavasta korosta sekä erääntyneen suorituksen viivästymisen johdosta maksettavasta viivästyskorosta. Korkolain keskeinen sisältö on määrätä viivästyskoron suuruudesta ja viivästyskoron alkamisajankohdasta. Korkolaissa säädetään esimerkiksi viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivä on ennalta määrätty, viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivää ei ole määrätty sekä viivästyskorosta korvausvelalle.

Korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan velan maksun viivästyessä velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Korkolain 12 §:n mukaan viitekorko perustuu Euroopan keskuspankin ohjauskorkoon ja sen määrä voi vaihdella puolivuositain.

Korkolaki on yleislaki, jota sovelletaan, jollei muualla toisin säädetä tai jollei muuta johdu velallisen sitoumuksesta taikka kauppatavasta. Korkolakia ei kuitenkaan sen 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan sovelleta julkisoikeudellisesta perusteesta johtuvaan velasuhteeseen.

Valtion virkamieslain (750/1994) 1 §:n mukaan virkasuhde on julkisoikeudellinen palvelussuhde, jossa valtio on työnantajana ja virkamies työn suorittajana. Valtion yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa on sovittu, milloin virkamiehen oikeus palkkaukseen alkaa. Virkaehtosopimuksessa on sovittu myös palkkauksen maksamisajankohdasta. Virkamiehen palkkaus maksetaan kultakin kalenterikuukaudelta sen 15. päivänä, ellei tarkentavalla virkaehtosopimuksella toisin sovita. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyille voidaan kuitenkin maksaa palkkaus kultakin kalenterikuukaudelta viimeistään sen viimeisenä arkipäivänä. Virkaehtosopimuksessa on sovittu myös määrättyihin laskentakausiin sidottujen palkkioiden, lisien ja korvausten maksamisajankohdista. Valtion virkaehtosopimuksissa on sovittu myös eräistä kustannusten korvauksista, joille ei ole määriteltä tarkempaa maksuajankohtaa ja joiden maksaminen edellyttää virkamieheltä saatavaa selvitystä. Näissä tapauksissa maksua ei voida suorittaa ennen kuin virkamies on toimitanut vaadittavan selvityksen.

Julkisoikeudellisesta luonteesta johtuen valtion virkasuhteeseen perustuvan saatavan suorituksen viivästyessä ei sovelleta korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä. Korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä ei siten sovelleta myöskään silloin, kun työnantaja perii virkamieheltä takaisin

aiheettomasti maksettua palkkaa tai muuta taloudellista etuutta.

Työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 14 §:n mukaan velvollisuus maksaa viivästyskorkoa valtion työsopimussuhteisen henkilöstön palkkasaatavalle tai työsuhteesta johtuvalle muulle rahamääräiselle edulle määräytyy kuitenkin korkolain mukaisesti. Eroa velvollisuudessa maksaa viivästyskorkoa palvelussuhteen lajista riippuen on pidetty epäkohtana, eikä virkasuhteesta sen julkisoikeudellisesta luonteesta huolimatta ole johdettavissa syitä, jotka perustelisivat virkamiesten ja työsuhteisten erilaisen kohtelun viivästyskoron maksuvelvollisuuteen liittyen.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Muutokset valtion virkamieslakiin

Ehdotuksen mukaan korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin valtion virkasuhteeseen perustuvan saatavan, esimerkiksi palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan edun, suorituksen viivästyessä.

Valtion virkamieslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 63 a §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että valtion virkasuhteeseen perustuvan saatavan suorituksen viivästyessä sovelletaan mitä korkolaissa säädetään viivästyskorosta. Virkasuhteeseen perustuvalla saatavalla tarkoitetaan palkkaa ja muita palvelussuhteesta johtuvia taloudellisia etuuksia, esimerkiksi palkkioita, lisiä ja korvauksia, joihin virkamiehellä on palvelussuhteensa perusteella oikeus joko lain tai virkaehtosopimuksen nojalla. Sillä, onko palvelussuhde voimassa, ei olisi merkitystä. Korkolakia sovellettaisiin myös sellaisiin saataviin, joiden maksamisvelvollisuus liittyy palvelussuhteen päättymiseen. Palvelussuhteesta johtuvalla taloudellisella etuudella ei kuitenkaan tarkoiteta valtion eläkelaisissa mainittuja eläkkeitä.

Virkasuhteeseen perustuvasta saatavasta on kyse myös silloin, kun työnantaja perii virkamieheltä takaisin aiheettomasti maksettua palkkaa tai muuta palvelussuhteesta johtuvaa taloudellista etuutta. Esimerkiksi silloin, kun virkamiehelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke tai kuntoutustuki, lakkaa virkamiehen oikeus sairausajan palkkaan. Jos virkamiehelle on edellä sanotusta huolimatta

maksettu palkkaa esimerkiksi sen johdosta, että eläkelaitos tekee takautuvan eläkepäätöksen, on palkka maksettu aiheettomasti ja se on siten perusteetonta etua, joka peritään takaisin valtion virkamieslain 60 §:n perusteella. Jos eläkelaitos maksaa takautuvalta ajalta eläkkeen työnantajalle, työnantaja perii takaisin sen osan sairausajan palkasta, joka ylittää työnantajalle maksetun eläkkeen.

Työnantajalla olisi virkamieslakiin ehdotettavan muutoksen perusteella mahdollisuus liittää viivästysseuraamus takaisinperintää koskevaan maksuvaatimukseensa. Viivästyskorkoa olisi tällaisissa tilanteissa mahdollista sovitella korkolain 11 §:n perusteella.

Korkolaki voisi tulla sovellettavaksi esimerkiksi tilanteissa, joissa säännönmukainen palkanmaksu on jonkin syyn vuoksi viivästynyt. Tällöin viivästyskoron määräytymiseen sovellettaisiin korkolain 5 §:n säännöstä viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivä on määrätty. Sellaisten korvausten osalta, joille ei ole määritelty tarkempaa maksuajankohtaa ja joiden maksaminen edellyttää virkamieheltä saatavaa selvitystä (esimerkiksi matkakustannusten korvaus), viivästyskoron määräytyisi korkolain 6 §:n mukaan, jossa säädetään viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivää ei ole määrätty. Tällöin viivästyskorkoa olisi maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut siitä päivästä, jona velkoja, eli virkamies, lähetti velalliselle laskun tai muutoin vaati määrätyn rahamäärän suorittamista. Jos kyseessä on vahingonkorvaus- tai vastaavanlainen velka, jonka määrän ja perusteen toteaminen edellyttää erityistä selvitystä, sovellettavaksi tulisi korkolain 7 §. Säännöksen mukaan viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona velkoja esitti vaatimuksensa sekä sellaisen korvauksen perustetta ja määrää koskevan selvityksen, jota häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös velallisen mahdollisuudet hankkia selvitys.

Korkolain 9 § sisältää puolestaan säännöksen eräänlaisesta oikeudenkäyntikorosta. Kyseisen pykälän mukaan viivästyskorkoa on 6 ja 7 §:n säännösten estämättä maksettava viimeistään siitä päivästä, jona velan maksua koskeva haaste annettiin tiedoksi, tai, jos vaatimus esitetään oikeudenkäynnin aikana, sen esittämisestä lukien. Korkolain 9 §:n so-

veltäminen merkitsee näin ollen, että viivästyskorko lasketaan aikaisemmasta ajankohdasta kuin siitä, joka seuraisi 6 ja 7 §:stä. Korkolain 9 § ei koske korkolain 5 §:ssä tarkoitettuja tapauksia. Jos siis eräpäivä on määrätty ja velka erääntyy vasta haasteen tiedoksiantopäivän jälkeen, viivästyskorko lasketaan eräpäivästä.

Valtaosa virkamiesoikeudellisista asioista kuuluu hallintotuomioistuimen toimivaltaan ja asiat käsitellään hallinto-oikeuksissa hallintovalitus- tai hallintoriita-asioina hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisessa järjestyksessä. Hallintolainkäyttöasia ei tule vireille haastehakemuksella eikä menettelyssä anneta haastetta tiedoksi, joten korkolain 9 § ei sovellu hallintolainkäyttöasioihin. Tämän vuoksi on tarpeellista, että virkamieslakiin lisätään korkolain 9 §:ää vastaava säännös, joka soveltuisi hallintotuomioistuimessa käsiteltäviin asioihin.

Virkamieslain 63 a §:n 2 momentissa säädetäisiin, että hallintolainkäyttöasiassa on korkolain 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa maksettava viivästyskorkoa viimeistään siitä päivästä, jona velallisen katsotaan saaneen tiedon velan maksua koskevan valituksen tai hakemuksen vireilletulosta, tai jos vaatimus esitetään oikeudenkäynnin aikana, sen esittämisestä lukien.

Hallintolainkäyttöasiassa asianosainen saa vireillä olevasta asiasta tiedon siinä vaiheessa, kun hänelle varataan hallintolainkäyttölain 34 §:n mukaisesti tilaisuus antaa selityksensä muiden tekemistä vaatimuksista ja sellaisista selvityksistä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun. Esimerkiksi työnantajan perässä virkamieheltä liikaa maksettua palkkaa takaisin kyseessä on hallintoriita-asia, jonka vireilläolosta virkamies saa tiedon viimeistään silloin kun häntä kuullaan hallintolainkäyttölain 34 §:n mukaisesti asianosaisena. Hallintovalitusasiassa valituksen kohteena olevan päätöksen tehnyt viranomaislainen ei ole muodollisesti asianosainen. Hallintolainkäyttölain 36 §:n mukaan viranomaisista kuitenkin kuullaan ja siltä pyydetään lausunto.

Esimerkiksi tapauksessa, jossa virkamies vaatii virkamieslain 56 §:n mukaista määräaikaisten nimityksen perusteisiin liittyvää korvausta viivästyskorkoineen, korko määräytyy lähtökohtaisesti korkolain 7 §:n perus-

teella, joka koskee viivästyskorkoa korvausvelalle. Korkolain 7 §:n mukaan viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona velkoja esitti vaatimuksensa sekä sellaisen korvauksen perustetta ja määrää koskevan selvityksen, jota häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös velallisen mahdollisuudet hankkia selvitys.

Jos korvauksen perustetta ja määrää koskevaa selvitystä ei olisi katsottu esitetyn ennen hallintolainkäyttöasian vireilletulemistä, ei korkolain 7 §:ää sovellettaisi, vaan viivästyskorkoa olisi maksettava esityksessä säädettyä ehdotettavan virkamieslain 63 a §:n 2 momentin mukaan viimeistään siitä päivästä, jona velallisen, eli työnantajan, katsotaan saaneen tiedon virkamieslain 56 §:n mukaista korvausta koskevan hallintoriitahakemuksen vireilletulosta.

Virkamieslain 63 a §:n 3 momentissa säädetäisiin viivästyskoron määräytymisestä tilanteessa, jossa virkamiehen irtisanominen tai virkasuhteen purkaminen on lainvoimaisen päätöksen mukaan tapahtunut ilman virkamieslaissa säädettyä perustetta. Virkamieslain 55 §:n 3 momentin mukaan virkasuhde jatkuu tällaisessa tapauksessa katkeamatta, eli virkamiehellä on oikeus palata takaisin työhön. Tällainen palvelussuhteen jatkuvuusperiaatteen toteutuminen kuuluu vain virkasuhteeseen. Virkasuhteen päättämistilanteessa virkamies vaatii irtisanomis- tai purkamispäätöksen kumoamista. Sen sijaan työsuhdepuolella työsopimuksen laittomasta irtisanomisesta tai purkamisesta voidaan tuomita vain korvaus eikä työsuhde tuomiossa huolimatta pysy voimassa. Koska jatkuvuusperiaate on ominainen vain virkasuhteelle, kysymys viivästyskoron määräytymisestä on ratkaistava uutena asiana valtion virkasuhteiden osalta. Siten on perusteltua säätää erikseen mistä ajankohdasta viivästyskoron maksuvelvollisuus alkaa niissä tapauksissa, joissa virkasuhde on lainvoimaisen päätöksen mukaan päätetty virkamieslain vastaisesti.

Virkamieslain 55 a §:n 1 momentin mukaan virkamiehelle maksetaan virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio vähennettynä samalta ajalta muissa palvelussuhteissa,

ammattinharjoittajana tai yrittäjänä ansaitulla vastaavalla ansiolla, jota virkamies ei olisi saanut virkaa hoitaessaan. Samoin otetaan vähennyksenä huomioon vastaavalta ajalta hänelle maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen sairauspäiväraha ja äitiysraha siltä osin kuin työnantajalla olisi vastaavalta ajalta ollut oikeus kyseiseen etuuteen sairausvakuutuslain 7 luvun 4 §:n nojalla.

Säännöllisen työajan ansio virkasuhteen laittoman päättämisen kestoajalta maksetaan virkamiehelle viipymättä sen jälkeen, kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu ja kun työnantaja on saanut virkamieheltä virkamieslain 55 a §:n 2 momentin mukaisen luotettavan selvityksen saamistaan edellä mainituista muista ansiotuloista ja sairausvakuutuslain mukaisista päivärahaetuksista.

Virkamiehelle virkasuhteen laittoman päättämisen kestoajalta maksettavan säännöllisen työajan ansio ei ole vakio, vaan työnantaja saa tietää sen täsmällisen määrän vasta sitten, kun virkamies on toimittanut selvityksen saamistaan muista ansiotuloista ja sairausvakuutuslain mukaisista päivärahaetuksista. Tämän vuoksi on perusteltua, että viivästyskoron maksuvelvollisuus säädetään alkamaan tietyn ajan kuluttua siitä ajankohdasta, kun virkamies on toimittanut työnantajalle edellä mainitun selvityksen. Säädettyäksi ehdotettavan virkamieslain 63 a §:n 3 momentin mukaan lain 55 a §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona virkamies esitti työnantajalle 55 a §:n 2 momentissa tarkoitettua selvityksen. Ehdotettu 30 päivän maksuaika vastaa korkolain 6 ja 7 §:ssä säädettyä aikaa.

2.2 Muutokset korkolakiin

Virkamieslakiin säädettyäksi ehdotettavan 63 a §:n johdosta korkolain soveltamisalaa koskevaa 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 2 momentin 1 kohtaa täydennetään niin, että korkolakia ei sovelleta julkisoikeudellisesta perusteesta johtuvaan velkasuhteeseen, ellei muualla laissa toisin säädetä. Tapauksiin, joihin korkolaki ei sanamuotonsa perusteella sovellu, voidaan jo nyt

soveltaa korkolakia muualla laissa olevan viittaussäännöksen perusteella, joten tässä esityksessä korkolakiin ehdotettava muutos on puhtaasti informatiivinen.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Etukäteen on vaikeaa arvioida, millaisia taloudellisia vaikutuksia esityksellä on. Pääsääntöisesti maksuviivästyksiä ei tapahdu, mutta on mahdollista, että niitä syntyy erityistilanteissa, esimerkiksi uuden palkanmaksujärjestelmän käyttöönottoaiheessa. Virkasuhteen päättämistilanteet voisivat aiheuttaa viivästysseuraamuksia silloin, kun virkasuhteen päättäminen on lainvoimaisella päätöksellä todettu lainvastaiseksi, ja jos työnantaja ei 30 päivän kuluessa virkamiehen selvityksen saatuaan maksaisi tälle virkasuhteen laittoman päättämisen kestoajalta saamatta jäänyttä säännöllisen työajan ansiota. Viivästysseuraamuksia voi aiheutua myös silloin, kun virkamies esittää virkamieslain 56 §:n mukaisen korvausvaatimuksen määräaikaisen nimittämisen perusteisiin liittyen.

Ennen 1 päivää huhtikuuta 2013 voimaan tullutta virkamieslain muutosta (177/2013) virkamieslautakunta (VMLTK) käsittelee virkamieslain 53 §:n mukaan oikaisuvaatimukset päätöksestä, jolla muu viranomaisena kuin valtioneuvosto on irtisanonut virkamiehen, purkanut virkasuhteen tai pidättänyt virkamiehen virantoimituksesta. Virkamieslautakunta määräsi maksettavaksi myös virkamieslain 56 §:n mukaisen määräaikaisen nimittämisen perusteisiin liittyvän korvauksen. Virkamieslautakunnan päätökseen irtisanomisasiassa tai 56 §:n mukaisessa asiassa sai hakea muutosta valittamalla korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Nykyisin päätökseen, jolla virkamies on irtisanottu tai virkasuhde purettu, voidaan virkamieslain 53 §:n mukaan hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Myös virkamieslain 56 §:n mukainen korvausvaatimus tehdään hallinto-oikeudelle, jossa se käsitellään hallintoriita-asiana.

Taulukoihin 1 ja 2 on koottu virkamieslautakunnassa ja korkeimmassa hallinto-

oikeudessa vuosina 2009 - 2011 käsitellyt virkamieslain 25 tai 27 §:n mukaiset irtisanomiset sekä vuosina 2011 ja 2012 käsitellyt virkamieslain 56 §:n mukaiset korvausvaatimukset. Taulukoiden tarkoituksena on havainnollistaa, kuinka paljon valtionhallinnossa on ollut tapauksia, joissa irtisanomispäätös on todettu lainvastaiseksi, sekä tapauksia, joissa virkamieslain 56 §:n mukainen korvaus on tullut maksettavaksi.

Taulukossa 2 on eri tarkasteluajanjakso kuin irtisanomisiin liittyvässä taulukossa 1, sillä yliopistolailla (558/2009) yliopistot siirtyivät valtiosta erillisiksi oikeushenkilöiksi ja yliopistojen henkilöstön palvelussuhde muut-

tui virkasuhteesta työsuhteeksi suoraan lainojalla 1 päivästä tammikuuta 2010.

Tämä vähensi virkamieslautakunnalle esitettyjä määräaikaisen virkasuhteen perusteisiin liittyviä korvausvaatimuksia, joten tarkoituksenmukainen tarkasteluajanjakso virkamieslain 56 §:n mukaisille korvausvaatimuksille on vuodet 2011 ja 2012.

Taulukoissa esitetyn perusteella voidaan todeta, ettei viivästyskorkoseuraamuksesta seuraisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia silloin, kun virkasuhteen päättäminen on lainvoimaisella päätöksellä todettu lainvastaiseksi tai kun virkamiehellä on oikeus virkamieslain 56 §:n mukaiseen korvaukseen.

Taulukko 1: Virkamieslain 25 ja 27 §:n mukaiset irtisanomiset vuosina 2009–2011.

Vuosi	Yhteensä	Hyväksytty /VMLTK	Hylätty /VMLTK	Hyväksytty /KHO	Vireillä /KHO	Hyväksytty lainvoimaisella päätöksellä /VMLTK tai KHO
2009	22	12	10	4	5	7
2010	17	6	11	1	1	5
2011	18	8	10	-	5	3

Taulukko 2: Virkamieslain 56 §:n mukaiset korvausvaatimukset vuosina 2011 ja 2012.

Vuosi	Yht.	Hyväksytty /VMLTK	Hylätty /VMLTK	Ei tutkittu /VMLTK	Vireillä /VMLTK	Rauennut /VMLTK	Vireillä /KHO	Korvaus keskimäärin /kk
2011	14	7	3	3	1	0	4	8
2012	9	2	2	0	4	1	0	8

Täsmällisen taloudellisen vaikutuksen arvioimiseksi esimerkiksi laittoman irtisanomisen tilanteisiin liittyen on mahdotonta todeta, kuinka monessa tapauksessa virasto maksaisi virkamiehelle saamatta jääneen palkan vasta 30 päivän jälkeen siitä ajankohdasta, kun virkamies on toimittanut työnantajalle virkamieslain 55 a §:n 2 momentin mukaisen selvityksen. Etukäteen ei myöskään voida arvioida, kuinka pitkiä mahdolliset viivästykset

olisivat yksittäistapauksissa. Valtiovarainministeriön tietoon ei ole tullut tapauksia, joissa palkkaa ei olisi maksettu sen jälkeen kun virkasuhteen päättäminen on lainvoimaisella tuomiolla todettu lainvastaiseksi.

Työryhmä lähetti työnsä aikana joulukuussa 2012 Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselle kyselyn liittyen erilaisiin viivästystapauksiin sekä valtion työsuhteiselle henkilöstölle maksettuihin viiväs-

tyskorkoihin. Palvelukeskukselta saatujen vastausten perusteella työsopimussuhteiselle henkilöstölle maksettujen viivästyskorkojen määrää ei ole mahdollista tarkemmin eritellä, mutta kyse on yksittäisistä tapauksista ja pienistä summista.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitys voidaan toteuttaa valtionalouden kehysten puitteissa. Viivästyskorot maksettaisiin niiltä virastojen momenteilta, joilta palkat maksetaan.

3.2 Vaikutukset henkilöstöön ja viranomaisten toimintaan

Esitys parantaisi virkamiesten oikeudellista asemaa sekä edistäisi valtion virkamiesten ja valtioon työsuhteessa olevien yhdenvertaista kohtelua, sillä ehdotetuilla säännöksillä valtion virkamiehet saatettaisiin sen sääntelyn piiriin, jota jo nyt sovelletaan työsuhteessa oleviin. Palvelussuhteen laji ei enää määrittäisi sitä, onko henkilöllä palvelussuhteesta johtuvan suorituksen viivästyessä oikeus saada korkolain mukainen viivästyskorko saatavalleen.

Ehdotetuilla säännöksillä viranomaisten tehtävien ei arvioida lisääntyvän, sillä lähtökohtaisesti palkat ja muut maksut maksetaan ajallaan eikä maksuviivästyksiä tapahdu. Näin ollen ehdotetut säännökset tulisivat sovellettaviksi vain harvoin. Lisäksi viivästyskorkosääntelyä on sovellettu valtion työsuhteeseen henkilöstöön, joten muutoksilla ei luotaisi viranomaisille uusia tehtäviä.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriön 27 päivänä helmikuuta 2012 asettamassa valtion virkasuhteeseen perustuvan saatavan viivästyskorkoa selvittävässä työryhmässä. Työryhmän tehtävänä oli selvittää valtion virkasuhteeseen perustuvalla saatavalla maksettavaa viivästyskorkoa koskevan sääntelyn muuttamisen eri toteuttamisvaihtoehdot sekä tehdä asiassa ehdotus hallituksen esityksen muotoon. Työryhmä koostui valtiovarainministeriön, oikeusministeriön, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n sekä Palkansaajajärjestö Pardia ry:n edustajista.

Valtiovarainministeriö asetti 15 päivänä marraskuuta 2002 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää julkisoikeudelliseen palvelussuhteeseen perustuvalla saatavalla maksettavaa viivästyskorkoa koskevan sääntelyn muuttamista sekä tehdä asiassa ehdotuksensa. Työryhmän asettamisen taustalla oli valtioneuvoston 17 päivänä lokakuuta 2002 pidetyn yleisistunnon pöytäkirjaan otettu yksimielinen lausuma, jossa edellytettiin työryhmän asettamista valmistelemaan ehdotusta julkisoikeudelliseen palvelussuhteeseen perustuvalla saatavalla maksettavaa viivästyskorkoa koskevan sääntelyn muuttamiseksi. Työryhmä koostui valtiovarainministeriön, oikeusministeriön, sisäasiainministeriön, opetusministeriön, Kunnallisen työmarkkinalaitoksen, Kirkon työmarkkinalaitoksen, AKAVA-JS ry:n, Palkansaajajärjestö Pardia, Tekniikan ja peruspalvelujen neuvottelujärjestö KTN ry:n, Valtion yhteisjärjestö VTY ry:n, Toimihenkilöiden neuvottelujärjestö TNJ ry:n sekä Kunta-alan unioni ry:n edustajista. Työryhmän muistio (Julkisoikeudellisen palkkasaatavan viivästyskorko 10/2003) valmistui 17 päivänä helmikuuta 2003. Työryhmän näkemyksen mukaan palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan etuuden viivästyessä olisi perusteltua, että myös virkamiehen tai viranhaltijan palkkasaatavalle maksettaisiin viivästyskorkoa. Työryhmän muistiossa valtion virkamieslakia ja kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi ja viivästyskorkoa ehdotetaan maksettavaksi esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Työryhmän ehdotus ei johtanut lainsäädäntötoimenpiteisiin.

Valtion virkasuhteeseen perustuvan saatavan viivästyskorkoa selvittävä työryhmä järjesti 29 päivänä toukokuuta 2013 kuulemistilaisuuden, jossa kuultavina olivat Kunnallinen työmarkkinalaitos sekä Kirkon työmarkkinalaitos. Kuultavat pitivät työryhmän esittämiä muutoksia perusteltuina. Lisäksi työryhmä on pyynnöstään saanut Helsingin hallinto-oikeudelta kirjalliset kommentit esitysluonnoksesta.

Työryhmän muistion (Valtiovarainministeriön julkaisuja 25/2013) valmistuttua valtiovarainministeriö pyysi siitä lausunnot ministeriöltä, Kunnalliselta työmarkkinalaitokselta, Kirkon työmarkkinalaitokselta sekä Hä-

meenlinnan, Kuopion ja Turun hallinto-oikeuksilta. Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattiin tilaisuus antaa lausunto.

Lausunnoissa kannatetaan esityksessä ehdotettuja muutoksia valtion virkamieslakiin ja korkolakiin sekä todetaan, että esityksen tavoitteet ovat perusteltuja. Lausuntopalautteen perusteella esityksen jatkovalmistelussa lakiehdotuksen perusteluja sekä esityksen taloudellisia vaikutuksia on täsmennetty ja niihin on tehty joitakin lisäyksiä.

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014.

Jos velan eräpäivä on määrätty ja eräpäivä on ollut ennen lakien voimaantuloa, virkamieslain 63 a § ei tulisi sovellettavaksi. Jos taas kyse on velasta, jonka eräpäivää ei ole ennalta määrätty, velka eräännyy vaadittaessa. Jos tällaisissa tapauksissa velan maksua koskeva vaatimus on esitetty ennen lakien voimaantuloa, ei virkamieslain 63 a § niinkään tulisi sovellettavaksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtion virkamieslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään valtion virkamieslakiin (750/1994) uusi 63 a § seuraavasti:

63 a §

Virkasuhteeseen perustuvan saatavan suorituksen viivästyessä sovelletaan, mitä korkolaissa (633/1982) säädetään viivästyskorosta.

Hallintolainkäyttöasiassa on korkolain 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa maksettava viivästyskorkoa viimeistään siitä päivästä, jona velallisen katsotaan saaneen tiedon velan maksua koskevan valituksen tai hakemuksen vireilletulosta, tai jos vaatimus esitetään oikeudenkäynnin aikana, sen esittämisestä lukien.

Edellä 55 a §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona virkamies esitti työnantajalle mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun selvityksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen saatavaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**korkolain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkolain (633/1982) 1 §:n 2 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa
943/1983, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

1) julkisoikeudellisesta perusteesta johtu-
vaan velkasuhteeseen, ellei muualla laissa
toisin säädetä;

Tätä lakia ei sovelleta:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2013

Pääministeri**JYRKI KATAINEN**Hallinto- ja kuntaministeri *Henna Virkkunen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

2.**Laki****korkolain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkolain (633/1982) 1 §:n 2 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa
943/1983, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia ei sovelleta:
1) julkisoikeudellisesta perusteesta johtu-
vaan velkasuhteeseen;

Tätä lakia ei sovelleta:
1) julkisoikeudellisesta perusteesta johtu-
vaan velkasuhteeseen, *ellei muualla laissa
toisin säädetä*;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*